

Néhány amfoter kation (Sn^{2+} ; Pb^{2+} ; Cr^{3+}) kémiája hiperalkalikus vizes oldatokban

PhD értekezés tézisei
Bajnóczi Éva Gabriella

Témavezetők:
Dr. Sipos Pál
Dr. Peintler Gábor

Kémia Doktori Iskola

Anyag- és Oldatszerkezeti Kutatócsoport
Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék
Természettudományi és Informatikai Kar
Szegedi Tudományegyetem

Szeged

2015

1. Bevezetés

A szervetlen oldatkémia egyik széles körben tanulmányozott területe a különböző fémionok hidrolízisének vizsgálata, különös tekintettel a képződő hidroxido komplexek összetételére és termodinamikai tulajdonságaira. Ezeket a vizsgálatokat általában a 2–13 pH-tartományban végzik, a fémionok viselkedése erősen lúgos közegű ($\text{pH} > 13$) oldatokban többnyire a mai napig ismeretlen. Ez elsősorban néhány olyan közismert elméleti és gyakorlati akadállynak köszönhető, mint például az, hogy az ionpár-képződés és az aktivitási együttható változás hatása elkülöníthetetlen tömény oldatokban. A technikai jellegű problémák közé tartozik az is, hogy a nagy koncentrációk miatt az egyébként kis mennyiségben jelenlévő szennyezők jelentős mértékben felhalmozódhatnak, így elkerülhetetlen a lehető legnagyobb tisztaságú vegyszerek használata. Egy másik igen jelentős nehézség az, hogy ezek az erősen lúgos oldatok meglehetősen higroszkóposak és agresszívek, a tárolás és a mérés során könnyen korrodálhatják, károsíthatják a tároló edényeket, illetve a vizsgálatok során használt műszereket.

Mindezen nehézségek ellenére az erősen lúgos oldatok vizsgálatának területén megjelenő publikációk száma folyamatosan növekszik. Elsősorban a megfelelően nagy oldhatóságot mutató fémionokat tanulmányozzák, mint amilyen az alumínium(III), a gallium(III) vagy a tallium(I). Ezzel ellentétben például az ón(II), az ólom(II) és a króm(III) esetében az elérhető szakirodalom meglehetősen hiányos, mindössze néhány közleményben foglalkoznak a témával, és az eredmények is meglehetősen ellentmondásosak.

Jó példa erre az ón(II) esete, amely még néhány elfogadott egyetemi tankönyv szerint is $[\text{Sn}(\text{OH})_4]^{2-}$ formában van jelen nagy hidroxidfelesleg esetén, ugyanakkor ennek cáfolatát is megtalálhatjuk az irodalomban, mely szerint az utolsó képződő komplex az $[\text{Sn}(\text{OH})_3]^-$. Az ólom(II) esetében is hasonló a helyzet, míg néhány szerző a $[\text{Pb}(\text{OH})_4]^{2-}$ teljes mértékű képződését javasolja a pH skála felső határán, addig mások szerint ebben az esetben is a trihidroxido komplex az utolsó képződő hidrolízis termék. A króm(III) még ennél is ellentmondásosabb, hiszen túl azon, hogy a komplexek oldatbeli összetétele sem pontosan ismert, még a hosszú távú stabilitása is megkérdőjeleződött egy, a közelmúltban megjelent publikációnak köszönhetően, amely szerint a króm(III) spontán módon képes króm(VI)-tá oxidálódni erősen lúgos közegben.

A szakirodalomban fellelhető ellentmondások figyelembevételével doktori munkám során a következő célokat tűztem ki:

- annak tisztázását, hogy mi az összetétele a tömény lúgos oldatokban képződő ón(II), ólom(II) és króm(III) komplex(ek)nek, valamint azt, hogy képződnek-e új, eddig ismeretlen hidroxido- vagy többmagvú komplexek 13-asnál magasabb pH-n, egészen 16 M-os hidroxid koncentrációig;
- a képződő komplexek szerkezetének lehető legszélesebb körű tanulmányozását különböző szerkezetvizsgáló módszerekkel, mint például UV-látható, Raman, röntgensugár abszorpció, Mössbauer és NMR spektroszkópiákkal, valamint ezek kiegészítését kvantumkémiai számításokkal;
- további kísérleti bizonyítékok szolgáltatását a króm(III) spontán oxidációját illetően, valamint részletesen megvizsgálni az ellenion, a hozzáadott oxigén, a króm(III) és a hidroxidkoncentráció hatását a reakcióra;

- a króm(III) viselkedésének vizsgálatát savas közegben, mivel az irodalomban fellelt eddigi munkákban az erősen lúgos króm(III) oldatok leírását a szintén nem egyértelmű savas közegben mutatott viselkedéssel való analógiák alapján határozták meg.

2. Kísérleti rész

2.1 Felhasznált anyagok és oldatkészítés

A karbonátmentes, ~19 M koncentrációjú NaOH-törzsoldat analitikai tisztaságú, szilárd NaOH desztillált vízben történő oldásával készült. A pontos koncentrációt az oldat sűrűsége alapján határoztam meg.

Az ón(II)tartalmú törzsoldatok háromféle eljárással készültek, attól függően, hogy milyen mérési módszerhez kívántam őket felhasználni. A Raman, a röntgensugár abszorpciós és a ^{119}Sn Mössbauer spektroszkópiás mérések esetében inert atmoszférában SnO-t oldottam 1 : 1 térfogatarányban hígított tömény, analitikai tisztaságú sósavban vagy perklórsavban. A potenciometriás titrálások során alkalmazott törzsoldat fém ón, szintén 1 : 1 térfogatarányban hígított tömény, analitikai tisztaságú sósavban történő oldásával készült, ebben az esetben az oldódás során fejlődő hidrogéngáz biztosította a redukív atmoszférát, megakadályozva ezáltal az ón(II) ón(IV)-é történő oxidációját. Néhány Mössbauer spektroszkópiás méréshez szükségünk volt ^{119}Sn -cel dúsított mintára, ezekben az esetekben az ón(II)-törzsoldatot fém ón és réz(II)-perklorát cementálási reakciójával állítottam elő.

Az ólom(II)-törzsoldatot minden esetben analitikai tisztaságú $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ salétromsavban történő oldásával állítottam, elkerülendő az ólom(II) hidrolízisét a desztillált vízzel való hígítás során.

Az ón(II)- illetve ólom(II)tartalmú lúgos minták előállításánál során a számított mennyiségű fémion törzsoldatot adagoltam cseppenként a megfelelően hígított NaOH-oldathoz, miközben folyamatosan argongázt buborékolattam át az oldaton. A buborékolatást 15 perccel a fémion törzsoldat hozzáadása előtt kezdtem.

A króm(III)-perklorát-törzsoldat előállítása analitikai tisztaságú nátrium-bikromát hidrogén-peroxidos redukciójával történt, tömény perklórsavban.

A nátrium-perklorát törzsoldat készítése során nátrium-hidroxid tömény oldatát csepegtettem koncentrált perklórsavhoz folyamatos kevertetés és hűtés mellett, a sav teljes semlegesítéséig.

A kinetikai mérésekhez használt króm(III)tartalmú lúgos oldatokat tömegmérés alapján állítottam össze oly módon, hogy a króm(III)-törzsoldatot adtam az előzetesen megfelelő mértékben hígított, lehűtött és gáztalanított NaOH-oldathoz, valamint a hozzáadás pontos idejét is rögzítettem. A mintákat jól záródó polipropilén csövekben tároltam szobahőmérsékleten és sötét szekrényben.

Az enyhén savas króm(III)tartalmú oldatok készítése során a NaOH- és NaClO₄-törzsoldatokat tömeg, míg a króm(III)-törzsoldatot térfogat alapján mértem be egy mérőlombikba. Az ionerősség minden esetben 1 M volt, amelyet NaClO₄-tal állítottam be.

2.2 Vizsgálati módszerek

Az ón(II) komplex összetételének meghatározása során a pH potenciometriás titrálásokat egy Metrohm 888 Titrandó műszerrel végeztük el, amely egy H₂/Pt elektróddal volt felszerelve. A teljes elektrokémiai cella a platinázott hidrogénelektrod mellett egy Ag|AgCl referencia elektródot is tartalmazott. A titrálásokat egy saját tervezésű, termosztálható cellában végeztük, 25,00 ± 0,04°C hőmérsékleten, melyet egy Julabo 12 termosztát által keringtetett víz biztosított. Az ionerősséget NaCl segítségével állandó (1 M) értéken tartottuk.

Az ón(II)- és ólom(II)tartalmú lúgos minták Raman spektrumainak felvétele egy folyékony nitrogénnel hűtött germánium detektorral és CaF₂ fényosztóval felszerelt BIO-RAD Digilab Division FT-Raman spektrométerrel történt. A spektrumokat a 3600–100 cm⁻¹ hullámhossztartományban vettük fel 4 cm⁻¹-es optikai felbontással. Minden minta esetén 4096 spektrum felvételére került sor, majd ezeket átlagoltuk. A spektrumok felvételéhez egy termosztált, 1 cm úthosszúságú kvarcküvetát használtunk, feldolgozásuk a SpekWin, míg a Lorentz-görbék illesztése a QtiPlot program segítségével történt.

A hidroxido komplexek lokális szerkezetének (koordinációs szám, geometria és interatomos távolságok) meghatározása céljából röntgensugár abszorpciós (X-ray absorption spectroscopy; XAS) méréseket végeztünk. Az ón K-élén mért röntgensugár abszorpciós spektrumok felvételére Franciaországba, a párizsi Soleil szinkrotronban található Samba mérőállomáson került sor. A méréseket transzmittancia üzemmódban végeztük, az él energiájának kalibrálása a fém ón K-élének 29200,0 eV-nál lévő első inflexiós pontjára történt.

Az ólom L₃- és a króm K-élén mért spektrumok felvételére Svédországban, a lundi MAX-lab szinkrotronban került sor, az I811-es mérőállomáson. Mindkét fémion esetében fluoreszcenciás elrendezés mellett hajtottuk végre a méréseket. Az él energiájának kalibrálása ebben az esetben is a megfelelő fém, a mérés során használt élének első inflexiós pontja alapján történt, amely a króm K-éle esetében 5989 eV, ólom L₃-éle esetében pedig 13038,0 eV.

Az ón(II)ionok lokális szerkezetét ¹¹⁹Sn Mössbauer spektroszkópiával is vizsgáltuk. Ezeket a méréseket mind gyorsfagyasztott oldatokon (78 K), mind szobahőmérsékletű oldatokon elvégeztük. Ez utóbbit a kapilláris Mössbauer spektroszkópia teszi lehetővé, amelyet a speciális mezopórusos szerkezetű, úgynevezett Corning Vycor „szomjas” üveg segítségével lehet megvalósítani. A spektrumokat egy hagyományos elrendezésű, transzmissziós geometriában működtetett Wissel típusú spektrométerrel rögzítettük. A mért spektrumokra Lorentz-típusú görbéket illesztettünk a MOSSWIN program segítségével, az adatok értelmezéséhez pedig a Mössbauer Effect Data Index adatait használtuk fel.

A ^{117}Sn NMR méréseket 178.03 MHz-en, egy 1,75 T Bruker Avance spektrométeren végeztük, amelynek ^1H frekvenciája 500,13 MHz. A mintákat 5 mm-es Wilmad NMR csövekben tartottuk.

A lehetséges ón(II) és ólom(II) komplexek optimalizált szerkezete és ezek elméleti Raman spektruma a GAUSSIAN 09 program segítségével, a sűrűség funkcionál elmélet alkalmazásával B3LYP szinten került kiszámításra. Ón és ólom atomok esetén SDD, míg oxigén és hidrogén atomok esetén a 6-31+G** báziskészletet használtuk. Az oldószerhatás figyelembevételének érdekében a vizet, mint polarizálható közeget vettük figyelembe a PCM-SCRF módszer segítségével, amely a programcsomag részét képezi.

A króm(III)tartalmú oldatok UV-látható spektrumát egy Specord 200 (Analytik Jena) vagy egy Shimadzu UV-1650 kétutas spektrofotométer segítségével rögzítettük 1 cm-es kvarcküvetében, a 200–800 nm tartományban a lúgos, míg a 200–900 nm tartományban a savas minták esetén. A spektrumok feldolgozására és kinetikai információtartalmuk kinyerésére a PSEQUAD, MRA és ZITA programcsomagokat alkalmaztuk.

Az enyhén savas oldatok hidrolízis vizsgálata során a pH mérése egy JENWAY 3540 típusú pH- és vezetésmérővel történt, amely egy JENWAY 924 001 kombinált üvegelektóddal volt felszerelve. Az elektród töltőfolyadék egy AgCl-dal telített, NaClO_4 -re nézve 2 M, míg NaCl-re nézve 1 M koncentrációjú oldat volt.

3. Új tudományos eredmények

T1. A 0,05–0,2 M ón(II)-t és 0,1–12 M nátrium-hidroxidot tartalmazó oldatokban a torzult trigonális piramisos geometriájú $[\text{Sn}(\text{OH})_3]^-$ a domináns részecske, amelyben az Sn–O távolság 2,078 Å, a hozzá tartozó Debye-Waller faktor értéke pedig 0,0038 Å². Más részecske létezésének feltételezése nem szükséges a rendszer jellemzéséhez.

1.1 Az erősen lúgos vizes oldatokban domináns ón(II) komplex összetételét H₂/Pt elektróddal végzett pH-potenciometriás mérésekkel határoztuk meg. Ezek alapján a képződő komplexben az Sn : OH⁻ arány 1 : 3.

1.2 A hidroxido komplex szerkezetének meghatározása Raman spektroszkópiával történt, amelyet kvantumkémiai számításokkal egészítettünk ki. A mért és számított Raman csúcsok az $[\text{Sn}(\text{OH})_3]^-$ komplex esetében tökéletesen megegyeztek. A mért Raman spektrumok a növekvő ón(II) koncentrációval követték a Lambert-Beer törvényt, amely szintén azt erősítette meg, hogy egyetlen komplex van jelen kimutatható mennyiségben ilyen erősen lúgos körülmények között.

1.3 A trigonális piramisos szerkezetet a gyorsfagyasztott, erősen lúgos, ón(II)tartalmú oldatokon végzett ¹¹⁹Sn Mössbauer spektroszkópiás mérések is alátámasztották. Az ón K-élén végzett röntgensugár abszorpciós mérések szintén megerősítették az ón(II) körüli hármas koordinációs számot, továbbá 2,078 Å-ös átlagos Sn–O távolság volt meghatározható egy 0,0038 Å²-es Debye-Waller faktorról.

T2. Ón(II)tartalmú oldatokban – ellentétben az ón(IV)tartalmúakkal – nem lehetséges kapilláris Mössbauer spektroszkópiás méréseket végezni sem savas, sem lúgos közegben, mivel a spektrum 190 K környékén, jóval az oldatok fagyáspontja alatt eltűnik. Mindez az ón(II)tartalmú részecskék Lamb-Mössbauer faktorának jelentős hőmérséklet-függésére vezethető vissza.

2.1 A kapilláris Mössbauer spektroszkópiás méréseket 0,06 M koncentrációjú ón(II)oldatokon kíséreltük meg, mind savas, mind lúgos közegben (0,2 M HClO₄, ill. 4 M NaOH), de csak a kis mennyiségben szennyezőként jelenlévő ón(IV) jele volt detektálható. Ezen túlmenően lúgos közegben a „szomjas” üveg is jól láthatóan elroncsolódott a spektrumfelvétel ideje (néhány nap – 1 hét) alatt, előbb darabokra tört, majd pedig teljesen feloldódott.

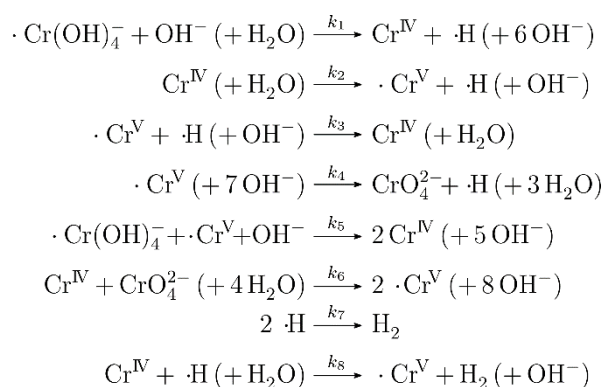
2.2 Egy hőmérsékletfüggő ¹¹⁹Sn Mössbauer spektrumsorozatot vettünk fel egy 0,2 M SnCl₂-t és 4 M NaOH-t tartalmazó mintáról. A normalizált spektrum alatti területeket a hőmérséklet függvényében ábrázolva egy olyan tendenciát kaptunk, amelyből arra következtethetünk, hogy a spektrum jóval az oldat olvadáspontja alatt eltűnik.

T3. A 0,2 M ólom(II)-t és 4 – 16 M nátrium-hidroxidot tartalmazó oldatokban a torzult trigonális piramisos geometriájú $[\text{Pb}(\text{OH})_3]^-$ a domináns részecske, amelyben az Pb–O távolság 2,216 Å, a hozzá tartozó Debye-Waller faktor értéke pedig 0,0330 Å².

3.1 A hidroxido komplex szerkezetének meghatározása Raman spektroszkópiával történt, amelyet kvantumkémiailag számításokkal egészítettünk ki. A mért és számított Raman csúcsok az ón(II)-höz hasonlóan, egyedül a $[\text{Pb}(\text{OH})_3]^-$ komplex esetében mutattak jó egyezést. A mért Raman spektrumok a növekvő ólom(II)koncentrációval követték a Lambert-Beer törvényt, amely szintén azt erősítette meg, hogy egyetlen komplex van jelen kimutatható mennyiségben ilyen erősen lúgos körülmények között.

3.2 A trigonális piramisos szerkezetet a röntgensugár abszorpciós spektroszkópiás mérések is alátámasztották. Az ólom L_3 -élén végzett mérések megerősítették az ólom(II) körüli hármas koordinációs számot, továbbá $2,216 \text{ \AA}$ -ös átlagos Pb–O távolság volt meghatározható egy $0,0330 \text{ \AA}^2$ -es Debye-Waller faktoral.

T4. Erősen lúgos közegben a króm(III) spontán oxidációs reakcióba lép a vízzel/hidroxiddal, még oxigénmentes körülmények között is. A reakció nagyon lassan, de sztöchiometrikusan megy végbe. Az általunk javasolt mechanizmus – melynek kezdőlépése a $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ és a hidroxidion közötti reakció $(3,0 \pm 0,2) \cdot 10^{-8} \text{ M}^{-1} \text{ s}^{-1}$ sebességi együtthatóval – a következő:

4.1 Oxigénmentesített oldatokat készítettünk változó kiindulási króm(III)- ($0,3 - 43 \text{ mM}$) és hidroxidkoncentrációval ($3 - 12 \text{ M}$), és ezek UV-látható spektrumát rögzítettük több mint egy éven át. Az ionerősség és az oxigén hatását is vizsgáltuk.

4.2 A spektrumokon mátrix rang analízist hajtottunk végre, amely arra az eredményre vezetett, hogy négy, lineárisan független színes részecske szükséges az összes kísérletileg mért abszorbancia megmagyarázásához. A nemlineáris paraméterbecslési eljárással végrehajtott modell illesztése során így a $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ -t, a CrO_4^{2-} -ot, valamint egy króm(IV)- és egy króm(V) tartalmú köztiterméket vettünk figyelembe.

4.3 A kinetikai görbék három szakaszra oszthatók. Az első két szakasz eltérő meredekségű formális nulladrendű kinetikával jellemezhető, míg a harmadik egy egyszerű exponenciális görbével leírható.

4.4 A NaOH-koncentráció függvényében a reakciósebesség egy maximumon halad keresztül ($6-8 \text{ M}$), amelyet kvalitatívan megmagyarázhatunk, amennyiben a sebességmeghatározó lépés egy másodrendű reakció a hidroxidion és a $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ között. Az aktuális reakciósebességi együtthatót kiszámíthatjuk, ha az ionerősség-változás hatását a

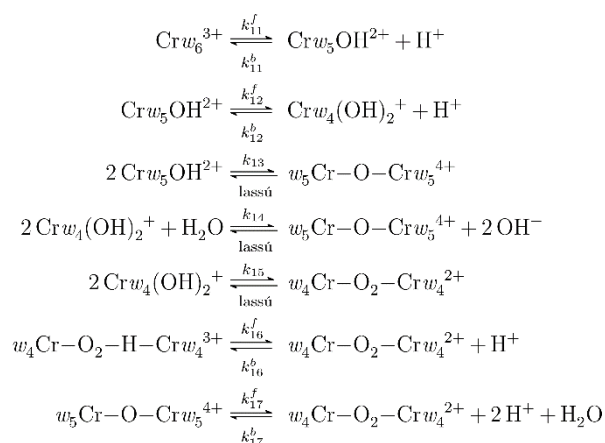
Davies korrekciót is tartalmazó kiterjesztett Debye-Hückel elmélettel, míg a viszkozitás változásának hatását a Stokes-Einstein egyenlettel vesszük figyelembe.

T5. A frissen készített, 8 M NaOH-t is tartalmazó króm(III)-oldatokban csak $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ képződik, ellentétben az irodalmi adatokkal, amelyek oligomerek és polimerek létezését javasolják. Az oldatok öregítése során (~ 1,5 év) sem tapasztaltunk oligomerizációt.

5.1 8 M NaOH-t is tartalmazó $\text{Cr}(\text{ClO}_4)_3$ -oldatok UV-látható spektrumát rögzítettük közvetlenül az oldatok összeöntése után. A független színes részecskék számának meghatározása mátrix rang analízissel történt, amely egyet adott eredményül. Nemlineáris paraméterbecslési eljárások segítségével is megkíséreltünk $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ -től eltérő összetételű részecskéket figyelembe venni, de az illesztés mértéke egyik esetben sem volt tovább javítható. Mindezek egyértelműen azt mutatják, hogy kezdetben csak a $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ van jelen kimutatható mennyiségben az oldatokban.

5.2 Eltérő ideig öregített (max. 1 hónap), de azonos összetételű (0,5 M Cr(III) és 8 M NaOH) oldatmintákon végeztünk röntgensugár abszorpciós méréseket. Az összes felvett spektrum megegyezett a kísérleti hibahatáron belül, függetlenül az öregítés idejétől, vagy attól, hogy a minta tartalmazott-e csapadékot. A spektrumok illeszthetőek voltak oligomer részecskék figyelembevétel nélkül is, ami szintén azt jelzi, hogy a $[\text{Cr}(\text{OH})_4]^-$ az egyetlen domináns részecske az oldatfázisban a reakció kezdetekor.

T6. A króm(III) – egyébként széles körben elfogadott – oligomerizációs reakcióját nem sikerült megerősítenünk olyan enyhén savas oldatokban, amelyekben igaz, hogy $0 < T(\text{OH}^-) / T([\text{Cr}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}) < 1$. Ezekben a reaktív rendszerekben a mért kiindulási pH a $[\text{Cr}(\text{OH})]^{2+}$ és a $[\text{Cr}(\text{OH})_2]^+$ képződésével magyarázható. Az ilyen oldatok pH-ja monoton csökken az idő előrehaladtával, egészen az egyensúly eléréséig (több, mint egy év). A reakció mechanizmusára is javaslatot tettünk.

6.1 A $[\text{Cr}(\text{OH})]^{2+}$ és $[\text{Cr}(\text{OH})_2]^+$ stabilitási szorzata $\lg\beta_1 = -4.28 \pm 0.03$ és $\lg\beta_2 = -8.86 \pm 0.03$ ($\text{pK}_w = 13.76$). Bármilyen más oldatösszetétel figyelembe vétele rosszabb illeszkedést biztosított, legalább ötször nagyobb átlagos eltéréssel a mért és számolt adatok között. Az általunk kapott $\lg\beta_1$ érték közel azonos az irodalmi értékek átlagával, míg a $\lg\beta_2$ érték a $[\text{Cr}(\text{OH})_2]^+$ kevésbé jelentős jelenlétét eredményezi, mint az irodalomban javasolt.

6.2 A kinetikai változásokért a $[\text{Cr}(\text{OH})]^{2+}$ és $[\text{Cr}(\text{OH})_2]^+$ közötti reakció a felelős. Kísérletileg igazoltuk, hogy minden reakciólépés egyensúlyi, és a hidrolízis reakció végén az oldat csak dimer részecskét tartalmazott – ennél bonyolultabb oligomerek feltételezésére nem volt szükség.

6.3 A röntgensugár abszorpciós spektrumok leírhatóak voltak egyetlen Cr–Cr távolság feltételezésével, amely szintén arra utal, hogy dimernél magasabb tagszámú részecskék nincsenek jelen az oldatban.

4. Közlemények, konferencia megjelenések

Az értekezés témaköréhez kapcsolódó, referált folyóiratban megjelent közlemények

É. G. Bajnóczi, B. Bohner, E. Czeglédi, E. Kuzmann, Z. Homonnay, A. Lengyel, I. Pálinkó, P. Sipos:

On the lack of capillary Mössbauer spectroscopic effect for Sn(II)-containing aqueous solutions trapped in corning Vycor ‘thirsty’ glass,

J. Radioanal. Nucl. Chem. **302**, 695–700 (2014)

IF: 1.415₂₀₁₃

IH: 1

É. G. Bajnóczi, I. Pálinkó, T. Körtvélyesi, Sz. Bálint, I. Bakó, P. Sipos, I. Persson:

The structure of Pb(II) ion in hyper-alkaline aqueous solution,

Dalton Trans. **43**, 17539–17543 (2014)

IF: 4.097₂₀₁₃

IH: -

É. G. Bajnóczi, E. Czeglédi, E. Kuzmann, Z. Homonnay, Sz. Bálint, Gy. Dombi, P. Forgó, O. Berkesi, I. Pálinkó, G. Peintler, P. Sipos, I. Persson:

Speciation and structure of tin(II) in hyper-alkaline aqueous solution,

Dalton Trans. **43**, 17971–17979 (2014)

IF: 4.097₂₀₁₃

IH: -

Az értekezés témaköréhez kapcsolódó, konferenciakiadványban megjelent teljes közlemények

É. G. Bajnóczi, G. Peintler, S. Carlson, I. Pálinkó, P. Sipos:

Local structure of Cr(III) in strongly alkaline aqueous solutions studied with XAS and UV-Visible spectroscopy,

MAX-LAB Activity Report 2013 (U. Johansson, A. Nyberg, R. Nyholm, eds.), 2014, I811_1 – 2.

O. Gyulai, **É. G. Bajnóczi**, P. Sipos, I. Pálinkó:

Az Sn(II)- és Pb(II) ionok viselkedése erősen lúgos közegben (The behaviour of Sn(II) and Pb(II) ion in strongly alkaline solutions),

XXXVII Kémiai Előadói Napok (Chemistry Lectures), Program és előadásösszefoglalók, ISBN 978-963-9970-53-3, 2014, pp. 53–57.

É. G. Bajnóczi, G. Peintler, P. Sipos, I. Pálinkó:

Mennyire stabil a Cr(III) lúgos közegben? (On the stability of Cr(III) under basic conditions)

XXXVI Kémiai Előadói Napok (Chemistry Lectures), Program és előadásösszefoglalók, ISBN 978-963-315-145-7, 2013, pp. 371–373.

E. Czeglédi, **É. G. Bajnóczi**, O. Gyulai, I. Pálinkó, G. Peintler, O. Berkesi, E. Kuzmann, Z. Homonnay, P. Sipos:

The structure of tin(II) in strongly alkaline aqueous solutions,

Recent Developments in Coordination, Bioinorganic and Applied Inorganic Chemistry, (M. Melník, P. Segla, M. Tatarko), ISBN 978-80-227-3918-4, 2013, pp. 14–19.

E. Czeglédi, É. G. Bajnóczi, G. Peintler, O. Berkesi, E. Kuzmann, I. Pálinkó, P. Sipos: Ón(II)-hidroxó komplexek tömény lúgos vizes oldatokban (Tin-hydroxo complexes in concentrated aqueous solutions), *XXXVI Kémiai Előadói Napok (Chemistry Lectures), Program és előadásösszefoglalók*, ISBN 978-963-315-145-7, 2013, pp. 227–230.

Az értekezés témaköréhez kapcsolódó konferencia megjelenések

É. G. Bajnóczi, G. Peintler, I. Pálinkó, P. Sipos:
The kinetics of spontaneous and stoichiometric oxidation of chromium(III) to chromium(VI) by its solvent in strong alkaline aqueous media,
Gordon Research Conferences, Inorganic Reactions Mechanisms, Galveston, TX (USA), 2015 (poszter)

G. Peintler, **É. G. Bajnóczi**, I. Pálinkó, P. Sipos:
The kinetics of forming chromium(III) dimers in slightly acidic aqueous solutions, showing auto-inhibition and so-called super buffering effect,
Gordon Research Conferences, Inorganic Reactions Mechanisms, Galveston, TX (USA), 2015 (poszter)

É. G. Bajnóczi, G. Peintler, I. Pálinkó, P. Sipos:
The behaviour of chromium (III) in moderately acidic solutions,
12th International Congress of Young Chemists, Szczecin (Poland), 2014, Book of Abstracts p. 79. (poszter)

G. Peintler, **É. G. Bajnóczi**, I. Pálinkó, P. Sipos:
Speciation of chromium (III) in moderately acidic solutions,
XXXII European Conference on Molecular Spectroscopy (EUCMOS XXXII), Düsseldorf (Germany), 2014, Po1.73, Book of Abstracts p. 239. (poszter)

É. G. Bajnóczi, Sz. Bálint, O. Berkesi, T. Körtvélyesi, Gy. Dombi, P. Forgó, Z. Kele, I. Persson, G. Peintler, I. Pálinkó, P. Sipos:
Comparison of the structure of Sn(II) and Pb(II)-hydroxido complexes forming in hyperalkaline aqueous solutions,
XXXII European Conference on Molecular Spectroscopy (EUCMOS XXXII), Düsseldorf (Germany), 2014, NM10.1, Book of Abstracts p. 109. (szóbeli előadás)

É. G. Bajnóczi, G. Peintler, I. Pálinkó, P. Sipos:
A króm(III)-tetrahidroxó komplex instabilitása erősen lúgos közegben (The instability of the Cr(III)-tetrahydroxo complex in strongly alkaline solutions),
48. Komplexkémiai Kollokvium (48th Colloquium on Complex Chemistry), Siófok (Magyarország), 2014, Részletes program, E13. (szóbeli előadás)

É. G. Bajnóczi, Sz. Bálint, O. Berkesi, T. Körtvélyesi, E. Kuzmann, A. Lengyel, I. Pálinkó, G. Peintler, I. Persson, P. Sipos:
Sn(II) ionok speciációja erősen lúgos közegben (Speciation of Sn(II) ions in strongly alkaline solutions),

48. *Komplekkémiai Kollokvium (48th Colloquium on Complex Chemistry)*, Siófok (Magyarország), 2014, Részletes program, E31. (szóbeli előadás)

É. G. Bajnóczi, G. Peintler, P. Sipos, I. Pálinkó:

How stable is the +3 oxidation state of chromium in alkaline solutions?,
1st Innovation in Science 2014 – Doctoral Student Conference, Szeged, Hungary, 2014, eBook of Abstracts, ISBN 978-963-9970-52-6, p. 28. (szóbeli előadás)

G. Peintler, **É. G. Bajnóczi**, P. Sipos, I. Pálinkó,

Mennyire stabil a króm +3-as oxidációs száma lúgos közegben? (How stable is the +3 oxidation state of chromium in alkaline solutions?),

XIX. Nemzetközi Vegyészkonferencia (Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság), Nagybánya, 2013, p. 89. (szóbeli előadás)

Az értekezés témaköréhez nem kapcsolódó, referált folyóiratban megjelent közlemények

Z. Csendes, G. Varga, N. V. Nagy, **É. G. Bajnóczi**, M. Sipiczki, S. Carlson, S. E. Canton, A. Metzinger, G. Galbács, P. Sipos, I. Pálinkó:

Synthesis, structural characterisation, and catalytic activity of Mn(II)-protected amino acid complexes covalently immobilised on chloropropylated silica gel,
Catal. Today, **241(B)**, 264–269 (2015)

IF: 3.309₂₀₁₃

G. Varga, Z. Timár, H. Schmel, Z. Csendes, **É. G. Bajnóczi**, S. Carlson, P. Sipos, I. Pálinkó:
Bioinspired covalently grafted Cu(II)-C-protected amino acid complexes – selective catalysts in the epoxidation of cyclohexene

Reac. Kinet. Mech. Cat., nyomdában, (2015)

IF: 0.983₂₀₁₃

G. Varga, Z. Timár, Z. Csendes, **É. G. Bajnóczi**, S. Carlson, S. E. Canton, L. Bagi, P. Sipos, I. Pálinkó:

Building, characterising and catalytic activity testing of Co-C-protected amino acid complexes covalently grafted onto chloropropylated silica gel,
J. Mol. Struct., nyomdában, (2015)

IF: 1.599₂₀₁₃

Z. Csendes, G. Varga, H. Schmehl, Z. Timár, S. Carlson, S. E. Canton, **É. G. Bajnóczi**, D. Sebők, I. Dékány, G. Elek, P. Sipos, I. Pálinkó:

Superoxide dismutase inspired immobilised Ni(II)-protected amino acid catalysts – synthesis, characterisation, and catalytic activity

J. Mol. Catal. A: Chem., **395**, 93–99 (2014)

IF: 3.679₂₀₁₃

A. Pallagi, **É. G. Bajnóczi**, S. E. Canton, T. B. Bolin, G. Peintler, B. Kutus, Z. Kele, I. Pálinkó, P. Sipos:

Multinuclear complex formation between Ca(II) and gluconate ions in hyperalkaline solutions relevant to radioactive waste disposal,

Env. Sci. Tech., **48**, 6604–6611 (2014)

IF: 5.481₂₀₁₃

Z. Csendes, Cs. Dudás, G. Varga, **É. G. Bajnóczi**, S. E. Cantos, P. Sipos, I. Pálinkó:
Superoxide dismutase inspired Fe(III)-amino acid complexes covalently grafted onto chloropropylated silica gel - Syntheses, structural characterisation and catalytic activity,
J. Mol. Struct., **1044**, 39–45 (2013)

IF: 1.599

IH: 1

É. G. Bajnóczi, N. Balázs, K. Mogyorósi, D. F. Srankó, Zs. Papp, Z. Ambrus, S. E. Canton, K. Noren, E. Kuzmann, A. Vértes, Z. Homonnay, A. Oszkó, I. Pálinkó, P. Sipos:
The influence of the local structure of Fe(III) on the photocatalytic activity of doped TiO₂ photocatalysts - an X-ray absorption spectroscopic study
Appl. Catal. B, **103**, 232–239 (2011)

IF: 5.625

IH: 17

D. Srankó, M. Sipiczki, **É. G. Bajnóczi**, M. Darányi, Á. Kukovecz, Z. Kónya, S. E. Canton, K. Noren, P. Sipos, I. Pálinkó:
A SEM, EDX and XAS characterization of Ba(II)Fe(III) layered double hydroxides,
J. Mol. Struct., **993**, 62 – 66 (2011)

IF: 1.634

IH: 3

Az értekezés témaköréhez nem kapcsolódó, konferenciakiadványban, illetve publikált kutatási jelentésben megjelent teljes közlemények

É. G. Bajnóczi, I. Pálinkó, G. Peintler, E. Kuzmann, Z. Homonnay, P. Sipos:
Fe(II)-hydroxo complexes forming in hyperalkaline aqueous solutions,
Recent Developments in Coordination, Bioinorganic and Applied Inorganic Chemistry, (M. Melník, P. Segl'a, M. Tatarko), ISBN 978-80-227-3918-4, 2013, pp. 434 – 440.

Z. Csendes, **É. G. Bajnóczi**, S. E. Canton, S. Carlson, P. Sipos, I. Pálinkó:
Structural details of bioinspired catalysts: Detailed description of the coordination spheres of Cu(II)-, Co(II)-, Ni(II)-, Mn(II)- and Fe(III)-amino acid complexes covalently grafted onto modified silica gel,
MAX-LAB Activity Report 2012 (U. Johansson, A. Nyberg, R. Nyholm, eds.), 2013, I811_1 – 2.

A. Gácsi, A. Pallagi, **É. G. Bajnóczi**, I. Pálinkó, G. Peintler, S. E. Canton, P. Sipos:
The temperature dependence of Ca(II) solubility in strongly alkaline aqueous solutions,
Recent Developments in Coordination, Bioinorganic and Applied Inorganic Chemistry, (M. Melník, P. Segl'a, M. Tatarko), ISBN 978-80-227-3918-4, 2013, pp. 58 – 62.

É. G. Bajnóczi, G. B. Molnár, G. Peintler, S. E. Canton, S. Carlson, I. Pálinkó, P. Sipos:
Structural features of Fe(II) hydroxo complexes in extremely concentrated alkaline solutions - an EXAFS/XANES study,
MAX-LAB Activity Report 2011 (U. Johansson, A. Nyberg, R. Nyholm, eds.), 2012, I811_1 – 2.

Cs. Dudás, Z. Csendes, **É. G. Bajnóczy**, S. E. Canton, P. Sipos, I. Pálinkó:
Módosított szilikagél felületén kovalens kötéssel rögzített vas–aminosavkeverék komplexek készítése, szerkezeti jellemzése és katalitikus aktivitásának vizsgálata (Synthesis, structural characterisation and catalytic activities of iron-mixed amino acid complexes covalently anchored on modified silica gel),
XXXV Kémiai Előadói Napok (Chemistry Lectures), Program és előadásösszefoglalók, ISBN 978-963-315-099-3, 2012, pp. 138 – 142.

É. G. Bajnóczy, I. Pálinkó, S. E. Canton, P. Sipos:
A Ca²⁺ lokális szerkezete vizes oldatokban röntgensugár-abszorpciós spektrumok alapján – az EXAFS és XANES tartomány összehasonlító értékelése (The local structure of Ca²⁺ in aqueous solvents by X-ray absorption spectra – comparing the information obtained from the EXAFS and the XANES regions),
XXXIV Kémiai Előadói Napok (Chemistry Lectures), Program és előadásösszefoglalók, ISBN 978 963 315 062 7, 2011, pp. 120 – 123.

É. G. Bajnóczy, N. Balázs, K. Mogyorósi, D. F. Srankó, Z. Ambrus, S. E. Canton, K. Noren, E. Kuzmann, A. Vértes, Z. Homonnay, A. Oszkó, I. Pálinkó, P. Sipos:
The local structure of Fe(III) in doped TiO₂ photocatalysts studied with X-ray absorption spectroscopy,
MAX-lab Activity Report 2009, (U. Johansson, A. Nyberg, R. Nyholm, eds.) 2010. pp. 304–305.

D. F. Srankó, A. Pallagi, **É. G. Bajnóczy**, S. E. Canton, K. Noren, E. Kuzmann, Z. Homonnay, A. Vértes, I. Pálinkó, P. Sipos:
Application of EXAFS/XANES spectroscopy or the determination of the local structure of iron(III) in a novel Ba(II)Fe(III)-layered double hydroxide,
MAX-lab Activity Report 2009, (U. Johansson, A. Nyberg, R. Nyholm, eds.) 2010. pp. 326–327.

D. Srankó, M. Sipiczki, A. Pallagi, **É. G. Bajnóczy**, I. Pálinkó, P. Sipos:
Alkáliföldfém- és vastartalmú réteges kettős hidroxidok előállítási lehetőségei (Synthesis possibilities of layered double hydroxides with alkaline earth metal and iron(III) ions),
XXXII Kémiai Előadói Napok (Chemistry Lectures), Program és előadásösszefoglalók, ISBN 978-963-482-969-0, 2009, pp. 134–138.

Az értekezés témaköréhez nem kapcsolódó konferencia megjelenések

G. Varga, Z. Csendes, **É. G. Bajnóczy**, S. Carlson, O. Berkesi, P. Sipos, I. Pálinkó:
Fe-amino acid complexes, immobilised on silica gel, as active and highly selective catalysts in cyclohexene epoxidation,
12th Pannonian International Symposium on Catalysis, Castle Třešt (Czech Republic), 2014, O63. (szóbeli előadás)

G. Varga, Z. Timár, Z. Csendes, **É. G. Bajnóczy**, S. Carlson, S. E. Canton, L. Bagi, P. Sipos, I. Pálinkó:

Building, characterising and catalytic activity testing of Co–C-protected amino acid complexes covalently grafted onto chloropropylated silica gel, *XXXII European Conference on Molecular Spectroscopy (EUCMOS XXXII)*, Düsseldorf (Germany), 2014, Po2.46, Book of Abstracts p. 293. (poszter)

G. Varga, **É. G. Bajnóczy**, M. Sipiczki, Z. Csendes, Á. Kukovecz, Z. Kónya, S. Carlson, K. Sigfridsson, P. Sipos, I. Pálinkó:
Mn-amino acid–CaAl-LDH nanocomposites – syntheses, structural characterisation by XRD, Scanning Electron microscopy, IR and X-ray absorption spectroscopies, *XXXII European Conference on Molecular Spectroscopy (EUCMOS XXXII)*, Düsseldorf (Germany), 2014, Po1.10, Book of Abstracts p. 176. (poszter)

A. Pallagi, **É. G. Bajnóczy**, S. E. Canton, T. Bolin, G. Peintler, B. Kutus, Z. Kele, I. Pálinkó, P. Sipos:
Multinuclear complex formation between Ca(II) and polyhydroxy carboxylates in hyperalkaline solutions relevant to radioactive waste disposal, *International Symposium on Solubility Phenomena and Related Equilibrium Processes – ISSP16*, Karlsruhe (Germany), 2014, O2, Book of Abstracts p. 3. (szóbeli előadás)

A. Pallagi, A. Gácsi, **É. G. Bajnóczy**, B. Kutus, Á. Tasi, G. Peintler, O. Berkesi, I. Pálinkó, P. Sipos:
Ca(II) complexation in hyperalkaline aqueous solutions – relevance in the Bayer process and in the radioactive waste repositories, *48. Komplexkémiái Kollokvium (48th Colloquium on Complex Chemistry)*, Siófok (Magyarország), 2014, Részletes program, E29. (szóbeli előadás)

Z. Csendes, H. Schmel, Z. Timár, S. Carlson, S. E. Canton, **É. G. Bajnóczy**, G. Varga, D. Sebők, I. Dékány, P. Sipos, I. Pálinkó:
Immobilised Ni(II)-protected amino acid catalysts – synthesis, characterisation and catalytic activity, *4th Georgian Bay International Conference on Bioinorganic Chemistry (CanBIC-4)*, Georgian Bay (Canada), 2013, Book of Abstracts, P1, p. 48. (poszter)

É. G. Bajnóczy, G. B. Molnár, G. Peintler, S. E. Canton, S. Canton, I. Pálinkó, P. Sipos:
Structural features of Fe(II) hydroxo complexes in extremely concentrated NaOH solutions, *XXXI European Conference on Molecular Spectroscopy (EUCMOS XXXI)*, Cluj (Romania), 2012, PS2-80, Book of Abstracts p.335. (poszter)

D. F. Srankó, **É. G. Bajnóczy**, M. Sipiczki, S. E. Canton, K. Noren, D. Haase, P. Sipos, I. Pálinkó:
Synthesis and structural characterization of novel Ba(II)Fe(III) layered double hydroxides, *23rd MaxLab Annual User Meeting*, 2010, Lund (Sweden). (poszter)

D. Srankó, M. Sipiczki, **É. G. Bajnóczy**, M. Darányi, Á. Kukovecz, Z. Kónya, S. E. Canton, K. Noren, P. Sipos, I. Pálinkó:
A SEM, EDX and XAS characterization of Ba(II)Fe(III) layered double hydroxides,

30th European Congress on Molecular Spectroscopy (EUCMOS XXX), Florence (Italy), 2010,
OR-1-B-C-1, Book of Abstracts, p. 154. (szóbeli előadás)

Közlemények folyóiratban, összesen: 11
Halmozott impaktfaktor, összesen: 33.518
Független hivatkozások, összesen: 22

a dolgozathoz kapcsolódóan: 3
a dolgozathoz kapcsolódóan: 9.609
a dolgozathoz kapcsolódóan: 1